

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه روانشناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A) در رشته روانشناسی

عمومی

عنوان:

رابطه بین ضریب سختی و نگرش نسبت به مرگ با بهزیستی روانشناختی

در امدادگران هلال احمر

استاد راهنما:

دکتر آذر میدخت رضایی

استاد مشاور:

دکتر سلطانه علی کاظمی

نگارش:

محمد مهدی توسلی

تابستان ۹۳

به نام خدا

معاونت پژوهش و فن آوری واحد نیروی آباد

مشور اخلاق پژوهش

بیاباری از خداوند سبحان و معتقد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشتن مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، مادیان و انجمنان و اعضاء هیات علمی واحد های دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تعظی کف کنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن بهیچ وجه و توسه کشور در کلیه مراحل پژوهش
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن بهیچ وجه و توسه کشور در کلیه مراحل پژوهش
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانبداری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار
- ۶- اصل رازداری: تعهد به مینات از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشورهای مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشناءه نتایج تحقیقات و انتقال آن به بهکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برانست: التزام به برانست جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیر علمی می آلائند.

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب محمد مهدی توسلی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی عمومی که در تاریخ ۱۳۹۳/۵/۵ از پایان نامه خود تحت عنوان " رابطه بین ضریب سختی و نگرش نسبت به مرگ با بهزیستی روانشناختی در امدادگران هلال احمر " با کسب نمره دفاع نموده ام

این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و) استفاده نموده‌ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده‌ام.

۱) این پایان نامه / رساله قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۲) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه یا رساله را داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد، مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۳) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می‌پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی‌ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی

تاریخ و امضاء:

صور تجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو : محمد مهدی توسلی در تاریخ ۹۳/۵/۵ رشته :
روانشناسی عمومی از پایان نامه خود با عنوان : رابطه بین ضریب سختی و نگرش
نسبت به مرگ با بهزیستی روانشناختی در امدادگران هلال احمر
با درجه و نمره دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داور	سمت	امضاء اعضای هیات داور
۱- سرکار خانم دکتر آذرمیدخت رضایی	استاد راهنما	
۲- جناب آقای دکتر سلطانعلی کاظمی	استاد مشاور	
۳- جناب آقای دکتر مجید برزگر	استاد داور	
۴-	استاد داور	

مراتب فوق مورد تایید است . مدیر/معاونت پژوهشی

مهر و امضاء

تقدیم به:

پدر و مادرم به خاطر زحمات بی دریغشان

چیدم گلی ز باغ ادب تا بروز عید

در بارگاه میر ادب پرور آورم

حیف است با خسان گل دانش کنی نثار

من گل نثار مردم دانشور آورم

شهریار

سپاس از سه وجود مقدس:

آنان که ناتوان شدند تا ما به توانایی برسیم ...

موهایشان سپید شد تا ما روسفید شویم...

و عاشقانه سوختند تا گرمابخش وجود ما و روشنگر راهمان باشند...

پدرانمان

مادرانمان

استادانمان

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر تبیین رابطه ضریب سختی و نگرش نسبت به مرگ با بهزیستی روانشناختی در امدادگران جاده ای هلال احمر می باشد. جامعه آماری این پژوهش کلیه امدادگران شهرستان های شیراز ، سپیدان و رستم می باشد. نمونه آماری ۱۰۰ نفر بودند که از آنها آزمون به عمل آمد که از روش نمونه گیری طبقه ای نسبتی انتخاب شدند. در این پژوهش از سه پرسشنامه جهت گرد آوری اطلاعات استفاده شده است که عبارتند از: پرسشنامه ضریب سختی (استولز ۱۹۸۷) ، پرسشنامه نگرش نسبت به مرگ (ونگ، رکر، گسر ۱۹۹۴) و پرسشنامه بهزیستی روانشناختی فرم کوتاه (ریف و کیز ۱۹۹۵). تجزیه و تحلیل آماری در این پژوهش از روش آماری توصیفی، آماراستنباطی (میانگین، انحراف استاندارد، درصد و ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند گانه استفاده شده است. و تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS انجام گردیده است. یافته ها نشان دهنده این است بین ضریب سختی در ابعاد قابلیت فرد در کنترل و قابلیت فرد در پاسخگویی با بهزیستی روانشناختی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و در بعد گسترش و دیر پایی رابطه ای مشاهده نشد. و همچنین بین نگرش نسبت به مرگ در ابعاد ترس از مرگ ، اجتناب از مرگ ، پذیرش گرایشی و پذیرش اجتنابی با بهزیستی روانشناختی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و پذیرش سختی رابطه معناداری مشاهده نشد، در نهایت در مرحله پیش بینی ترس از مرگ و پذیرش گرایشی و قابلیت فرد در پاسخگویی می توانند بهزیستی روانشناختی را پیش بینی کنند.

کلید واژه: ضریب سختی ، نگرش نسبت به مرگ ، بهزیستی روانشناختی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده.....
فصل اول : کلیات پژوهش	
۳	مقدمه.....
۵	بیان مسئله.....
۸	اهمیت و ضرورت انجام پژوهش.....
۱۰	اهداف پژوهش.....
۱۱	فرضیه های پژوهش.....
۱۱	تعریف نظری و عملیاتی متغیرها.....
۱۱	بهبودی روانشناختی.....
۱۲	ضریب سختی.....
۱۲	نگرش نسبت به مرگ.....
۱۲	امدادگران.....
فصل دوم : مروری بر ادبیات و پیشینه تحقیق	
۱۴	مبانی نظری پژوهش.....
۱۴	بهبودی روانشناختی.....
۱۵	تولد بهبودی روانشناختی.....
۱۵	نظریه های بهبودی روانشناختی.....
۱۵	دیدگاه زیست گرای.....
۱۵	دیدگاه رفتار ی.....

۱۵	دیدگاه روان تحلیل گری
۱۶	دیدگاه انسان گرایی
۱۶	دیدگاه آدلر
۱۶	دیدگاه اریکسون
۱۷	بهزیستی روانشناختی از دیدگاه روانشناسی مثبت
۱۷	ابعاد بهزیستی روانشناختی از دیدگاه ریف
۲۰	ضریب سختی
۲۱	نیمرخ ضریب سختی
۲۲	ابعاد ضریب سختی
۲۴	انواع شخصیت بر اساس ضریب سختی
۲۵	ارتباط افراد
۲۵	ایا شما بازگشت پذیرید؟
۲۶	مشاغل و ضریب سختی
۲۷	نگرش به مرگ و مردن
۲۸	معنای فرهنگی مرگ
۲۸	انتقاداتها
۲۹	مرگ چیست
۲۹	نگرش گروه های مختلف سنی به مرگ
۳۰	الگوهای مرگ
۳۱	شرایط متفاوت مرگ
۳۱	مرگ غیر قطعی

مرگ قطعی	۳۱
پنج مرحله مردن	۳۱
خط سیر زیستن - مردن	۳۱
نیاز های فرد رو به مرگ	۳۴
تحقیقات در خارج از کشور	۳۵
تحقیقات داخل کشور	۳۷
جمع بندی	۴۰

فصل سوم: روش پژوهش

طرح پژوهش	۴۲
جامعه آماری	۴۲
نمونه و روش نمونه گیری	۴۲
ابزار پژوهشی	۴۵
پرسشنامه نیمرخ ضریب سختی	۴۵
پرسشنامه تجدید نظر شده نگرش نسبت به مرگ	۴۷
پرسشنامه بهزیستی روانشناختی	۴۹
روش اجرای پژوهش	۵۱
تجزیه و تحلیل آماری	۵۱
ملاحظات اخلاقی	۵۲

فصل چهارم: یافته های پژوهشی

یافته های توصیفی	۵۴
یافته های استنباطی	۵۸

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

خلاصه پژوهش ۶۴

محدودیت ها ۶۸

پیشنهادات پژوهشی ۶۸

پیشنهادات کاربردی ۶۸

منابع و مأخذ

منابع فارسی ۶۹

منابع لاتین ۷۲

فهرست جداول

عنوان

صفحه

- جدول (۱-۳) فراوانی و درصد فراوانی سن بر حسب شهر پاسخ دهندگان ۴۳
- جدول (۲-۳) فراوانی و درصد فراوانی جنسیت بر حسب شهر پاسخ دهندگان ۴۳
- جدول (۳-۳) فراوانی و درصد فراوانی وضعیت تاهل بر حسب شهر پاسخ دهندگان ۴۴
- جدول (۴-۳) فراوانی و درصد فراوانی شغل بر حسب شهر پاسخ دهندگان ۴۴
- جدول (۵-۳) فراوانی و درصد فراوانی تحصیلات بر حسب شهر پاسخ دهندگان ۴۵
- جدول (۱-۴) میانگین و انحراف معیار ضریب سختی ۵۴
- جدول (۲-۴) میانگین و انحراف معیار ابعاد ضریب سختی ۵۵
- جدول (۳-۴) میانگین و انحراف معیار نگرش نسبت به مرگ ۵۵
- جدول (۴-۴) میانگین و انحراف معیار ابعاد نگرش نسبت به مرگ ۵۶
- جدول (۵-۴) میانگین و انحراف معیار بهزیستی روانشناختی ۵۷
- جدول (۶-۴) میانگین و انحراف معیار ابعاد بهزیستی روانشناختی ۵۷
- جدول (۷-۴) همبستگی بین ضریب سختی و ابعاد آن با بهزیستی روانشناختی و ابعاد آن ۵۹
- جدول (۸-۴) همبستگی بین نگرش نسبت به مرگ و ابعاد آن با بهزیستی روانشناختی و ابعاد آن ۶۰
- جدول (۹-۴) رگرسیون چندگانه گام به گام برای پیش بینی بهزیستی روانشناختی بر اساس ضریب سختی و نگرش نسبت به مرگ ۶۱

فصل اول

کلیات تحقیق

عامل مهمی که در سلامت جسم و روان افراد بسیار موثر است بهزیستی روانشناختی است که می تواند تحت تاثیر عوامل متعددی از جمله شغل، محیط، روابط با دیگران و ... قرار گیرد. اینکه افراد بتوانند شغل دلخواه و مناسب با شرایط خود پیدا کنند، در محیط آرام و بدون استرس زندگی کنند، در روابط با دیگران نیز موفق عمل کنند می توانند از بهزیستی روانشناختی^۱ بالایی برخوردار باشند.

بهزیستی روانشناختی یکی از شاخص‌های سلامت روان است و یکی از عوامل موثر و قدرتمند در سازگاری افراد با شرایط زندگی و شغلی به شمار می‌رود. بهزیستی روان شناختی فرایندی همه جانبه است که در طول عمر گسترده شده است. بهزیستی به معنای کسب لذت نیست بلکه تلاش برای رسیدن و ارتقا است در جهت تحقق استعدادها و توانایی های فرد. (میکائیلی، ۱۳۸۹)

برای بررسی بهزیستی روانشناختی تاثیر سن، جنسیت، وضعیت اقتصادی - اجتماعی و شغلی مورد توجه قرار گرفته است. برخی دیگر بهزیستی را به عنوان عاملی موثر از تجارب زندگی (ازدواج، بچه دار شدن، طلاق و ...) و یا تحولات زندگی و نیز چالش‌های خاص (داشتن فرزند الکلی، داشتن بچه عقب مانده ذهنی، پرستاری از همسر یا والدین بیمار) مورد مطالعه قرار دادند. (زنجانی طبسی، ۱۳۸۱)

یکی از عواملی که می تواند در بهزیستی روانشناختی افراد مؤثر باشد نگرش نسبت به مرگ است. اینکه آیا افراد با توجه به موقعیتی که دارند با توجه سن، جنسیت به پدیده مرگ فکر می کنند و یا نسبت به آن بی توجه هستند. افراد با توجه موقعیت شغلی و طرز زندگی آنها طبیعتاً به این پدیده فکر خواهند کرد. لذا مرگ برای همه رویدادی استرس زا ولی در عین حال بخش پذیرفته شده‌ای از زندگی است اما وجه بارز مرگ در آن سیستم نامرئی بودن آن است. ما می خواهیم مشکلات مرگ را با پنهان کردن و انکار آن حل کنیم و دو ست نداریم در مورد آن صحبت کنیم. اگر چه همین افکار می تواند یکی از ساز و کارهای مقابله‌ای مهم باشد اما اگر به سوی افراط بگراید آثار مخربی را در پی خواهد داشت که مانع پذیرش و سازش مثبت می شود.

در جنبشی که اخیراً صورت گرفته است مضمون نوشته‌ها از انکار مرگ به سوی مفهوم مرگ باوقار تغییر جهت داده‌اند. مرگ بالینی به توقف کلیه فعالیت‌ها مغز اطلاق می‌شود که فقدان امواج مغزی شاخص اصلی آن است و مرگ روانی وقتی رخ می‌دهد که فرد مرگ را می‌پذیرد و به درون خود واپس می‌نشیند. این نوع مرگ از نیروی تلقین حاصل می‌شود. (غلامی، ۱۳۹۰)

^۱ Psychological well-being

^۲ Attitude to Death

از دیگر عواملی که می تواند در بهزیستی شناختی افراد موثر باشد ضریب سختی^۱ افراد است. انسان ها دائما در حال حاضر با عوامل درونی و بیرونی خانواده و اجتماع رو به رو هستند که می تواند موجب استرس و عدم کارایی آنها شود و به این ترتیب بر زندگی آنان نیز تاثیر گذار باشد و همین عامل نیز به روح و جسم آنها آسیب رسانده و موجب پایین آمدن سطح تحمل شده و بر عملکردشان تاثیر می گذارد برخی دانشمندان علوم روانشناسی کلید این معما را در قدرت بازگشت پذیری انسان می دانند. (مدرسی راد ۱۳۸۲)

در تعریف بازگشت پذیری چهار ویژگی ذکر شده است: ۱. توانایی مداوم خوب مقابله کردن با تغییراتی که سبب ایجاد مشکل می شوند. ۲. توانایی حفظ سلامتی و انرژی، هنگامی که فرد تحت فشار دائمی قرار میگیرد. ۳. توانایی بازگشت آسان به حالت اولیه پس از تجربه شکست ها و ناکامی ها. و ۴. انجام همه این کارها به دور از انجام شیوه های آسیب رسان (سیبرت ۲۰۰۵)

تا کنون تحقیقات زیادی در خصوص عوامل موثر بر شکل گیری روحیات انسان انجام شده اما برای اولین بار پاول جی استولز که از همکاران سلیگمن بوده و فعالیت های وی در زمینه روانشناسی مثبت نگر می باشد. استولز در سال (۱۹۸۷) نظریه جدید خود را مطرح و مقیاس استاندارد برای اندازه گیری بازگشت پذیری تحت عنوان ضریب سختی را ارائه داد. (نعمتی ۱۳۸۸)

^۱ Adversity quotient

۱-۲ بیان مسئله

به دنبال جنبش روانشناسی مثبت که در سلامت روانی بر وجود ویژگی های مثبت و رشد توانایی های فردی تأکید داشته است گروهی از روان شناسان از بهزیستی روان شناختی رابه ذهن متبادر می کند (ریف و سینگر، ۱۹۹۸) ^۱.

با توجه به اینکه سلامت روان نقش بسزایی بر تمامی جنبه های زندگی و همچنین بر سلامت جسمی افراد دارداما همه انسان ها در بعضی شرایط و زمان ها به دلایل مختلف دچار آشفتگی های هیجانی نظیر: افسردگی ، اضطراب ، خشم و ... می شوند . این هیجانات در اکثر مواقع طبیعی تلقی می شود و برای ادامه حیات انسان لازم هستند . اگر هیجانات حادث شده از نظر شدت بیش از ظرفیت فرد و از نظر مدت ، زمان زیادی شخص را درگیر کند و یا با نوع محرک و حادثه ایجاد کننده نامتناسب باشند بیمار گونه تلقی می شوند وامکان ابتلا به بیماری های روانی جسمی را بالا می برند . با در نظر گرفتن اینکه جسم و روان دو جنبه از وجود انسان هستند که بطور مداوم بر انسان تأثیرمی گذارند و با افزایش فشارهای اجتماعی و محیط های استرس زا ابتلا به بسیاری از بیماری ها و اختلالات و تفکرات منفی از جمله نگرش به مرگ را رشد می دید که این موضوع یکی از بزرگترین علل پدیده آورنده این بیماری می باشد.

امروزه امداد گران وظیفه سنگین و مهمی را در قبال نجات جان افراد بر عهده دارند . اینکه زمانی فرد یا افرادی دچار حادثه یا اتفاقی می شوند و خصوصاً تصادفات زیادی در جاده ها رخ می دهد، می تواند حضور به موقع امدادگر در آنجا موجب نجات جان فرد یا افراد حادثه دیده شود . در مقابل امدادگران با دیدن این صحنه های دلخراش و گاهاً ترسناک از لحاظ روحی دچار مشکلاتی می شوند . با توجه به اینکه بهزیستی روانشناختی این افراد تحت تأثیر است و با دیدن این رویدادها و صحنه ها نگرش نسبت به مرگ آنها روبه افزایش می باشد این پژوهش در همین راستا در شهرستان های شیراز و سپیدان و رستم صورت می گیرد که رابطه بین ضریب سختی و نگرش نسبت به مرگ با بهزیستی روانشناختی را مورد بررسی قرار دهد.

می دانیم که بهزیستی روانشناختی هر فردی با دیدن رویدادها و حوادث مختلف تحت تأثیر قرار می گیرد و سلامت روان وی به خطر خواهد افتاد و آن تفکرات بیمار گونه را که می تواند شامل افسردگی ، اضطراب، ترس و غیره باشد بر خود راه می دهد و آن را می پذیرد و این که فرد می تواند با داشتن اعتقادات و واقع بینی نسبت به این موضوع این رفتارها و تفکرات را به خود راه ندهد.

در طول تاریخ، فلاسفه و رهبران مذهبی عقیده داشتند که داشتن عشق و معرفت و عدم دلبستگی به دنیا و متعلقات آن عامل تکامل و بهزیستی است. در مقابل عده ای نیز اعتقاد داشتند که وجود خوشی و لذت

^۱ Ryyf and Singer

و شادکامی در زندگی فرد به بهزیستی می انجامد (جوشن لوی ۱۳۸۵ ، رستمی ۱۳۸۵ ، نصرت آبادی ۱۳۸۵)^۱

یکی از دیدگاههای فرد نگرش نسبت به مرگ است، نگاه به پدیده مرگ تا حدی تحت تاثیر فرهنگ است .

اریس (۱۹۸۹)^۲ سیر معنای فرهنگی مرگ را در تفکرات غرب از قرون وسطی تا زمان حاضر دنبال کرده است ،قبل از سال ۱۲۰۰، افراد مرگ را به عنوان تقدیر خود می پذیرفتند یعنی مرگ نه مهم به شمار می آمد و نه از آن اجتناب می شد. از سال ۱۲۰۰ تا ۱۷۰۰، خوب مردن، یعنی آشتی فرد با خدا در زمان آماده سازی خود برای مرگ تاکید می شد. در این زمان مرگ به عنوان دروازه ورود به زندگی بهتر اهمیت خاص یافته بود. از سال ۱۷۰۰ تا اواخر سالهای ۱۸۰۰ مرگ (غیر طبیعی) را که تنبیه به شمار می آمد از مرگ (زیبا و متعالی) که گذار طبیعی تلقی می شد تفکیک می کردند. در این دوران مرگ هاله ای طبیعی و پر اهمیت است. سپس از آغاز قرن بیستم مرگ از لحاظ فرهنگی به شکل پدیده ای نامرئی درآمد که برای انکار آن همه گونه تلاش می شد. از پزشکان بیمارستان ها انتظار می رفت که از مرگ جلوگیری و یا افرادی را که در مرگ بودند سرپرستی کنند . (اریس ۲۰۰۱)^۳

نظریه وجود گرایی فرانکل در سال ۱۹۶۳ بیان می کند که افراد برای جستجو و یافتن یک معنای شخصی برانگیخته می شوند و افرادی که به درکی از زندگی خود به عنوان یک انسان رسیده اند تا حدی مرگ را نیز پذیرفته اند . البته باید بخاطر داشته باشیم که ممکن است اضطراب مرگ و پذیرفتن آن به طور همزمان وجود داشته باشد که این اضطراب از مرگ و تفکرش در امدادگران نیز نیاز به توجه خاص دارد. بنابراین تلاش های مطالعاتی باید در جهت کاهش مشکلات ناشی از نگرش های مختلف و منفی نسبت به مرگ و عوامل موثر به آن صورت بگیرد از جمله عواملی که در امدادگران نگرش آنان را تحت تاثیر قرار می دهد جامعه ، اطرافیان و گروه دوستان است . شواهد نشان می دهد که حضور بیش از حد در این صحنه ها و ضریب سختی کار بر نگرش آن ها نسبت به مرگ تاثیر می گذارد. ضریب سختی این کار یکی از پایه ها اصلی توان و قدرت روانی است که مشخص کننده دستاوردهای زندگی است در امدادگران این ضریب سختی با مشکلات روانی و جسمی متعددی دسته و پنجه نرم می کنند . این ضریب سختی به افراد می گوید به چه خوبی می تواند در برابر سختی ها دوام بیاورند و توانایی غلبه کردن بر آن را دارند. ضریب سختی پیش بینی می کند چه کسی بر سختی غلبه می کند و چه کسی در هم می شکنند چه کسی سقوط می کند و چه کسی پیروز می شود .

استولتز (۱۹۹۷)^۴ برای اندازه گیری ضریب سختی چهار ابزار را می سازد و نام آن را نیمرخ ضریب

^۱ Joshanloo, Rostami, Nosratabadi

^۲ Eris

^۳ Rice

^۴ Astvlitz

سختی می نامند که شامل: کنترل یعنی ادراک ما از کنترل بر تأثیرات سختی ها و پیامدهای آن اندازه گیری می کند . پاسخگویی که باز می گردد به اینکه ما خود را در خصوص پیامدهای مشکل و دستاوردهای خود مسئول می دانیم . گسترش که شرح می دهد چه مقدار به خود اجازه می دهیم مشکلات به قسمت های دیگر زندگی ما رخنه کند و دیرپایی که تصور می کنیم چقدر رویدادها و پیامدهای آن طول می کشد . افراد خوش بین با ضریب سختی به ناملایمات زندگی به صورت یک دوره کوتاه مدت و پدیده گذار نگاه می کند (الکین ۲۰۰۸ به نقل از نعمتی ۱۳۸۸)^۱

ایران یکی از کشورهایی است که همیشه در عرصه جهاد، کمک رسانی و یاری کردن جز کشور های اول بوده و به همین دلیل افراد زیادی هستند که بصورت داوطلبانه در گروه های هلال احمر و امداد نجات عضو شده و در مواقع اضطراری به کمک افراد می شتابند و بعضاً با خطرات و صحنه ها بر زندگی و بهزیستی روانشناختی آنها تأثیر می گذارد و حتی یکی از عوامل مهم نگرش آنها به مرگ است که با دیدن این صحنه ها و رویدادها از لحاظ روحی بر آنها تأثیر می گذارد که آیا ما هم روزی به این وضع دچار خواهیم شد و آیا مردن ما به چه شکل خواهد بود و ما هم دچار این حوادث خواهیم شد یا نه . از طرف دیگر عدم سلامت جسمی و روانی آنها ممکن است در درازمدت بر سلامتی تمام آحاد جامعه علی الخصوص این امدادگران اثر منفی گذارد بنابراین بهداشت روان آنان دارای اهمیت و ضرورت خاص است . (گزارش ملی جوانان ، ۱۳۸۱)^۲

در این رابطه و با توجه به اهمیت دوره امدادگری و نیازهای روانی آنان بر آن شدیم تا تحقیقی تحت عنوان بررسی رابطه بین ضریب سختی و نگرش نسبت به مرگ با بهزیستی روانشناختی در میان امدادگران جاده ای شیراز ، سپیدان و رستم انجام دهیم تا دریابیم که:

آیا بین ضریب سختی و نگرش نسبت به مرگ با بهزیستی روانشناختی در امدادگران جاده ای رابطه معناداری وجود دارد؟

۱-۳ اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

تلاش برای دستیابی به زندگی مطلوب در همه اعصار و دوره های زندگی بشر همچنان وجود داشته است . وانسان و ارسته همیشه به دنبال یافتن راهی برای حیات مفید تر و سازنده تر بوده است . در عصر

^۱ Okin

^۲ National Report on Youth

کنونی کارشناسان اجتماعی و دولتمران هر کشور به دنبال این هستند که سطح زندگی بشری، رفاه مادی و معنوی افراد جامعه را ارتقا داده و شرایطی را فراهم کنند که هر فرد در زندگی احساس شادکامی و رضایتمندی را تجربه کند.

تفکرات بیمارگونه امکان ابتلا به بیماری های روانی را افزایش داده است و بهزیستی روانشناختی افراد را تحت تاثیر خود قرار می دهد که می تواند بر آنها تاثیر گذار باشد. نتایج نشان داده که بیماری روحی و روانی و تفکرات رو به منفی در حال افزایش است چنان که افسردگی در سال ۱۹۹۰ چهارمین بیماری شایع به شمار می رفت و انتظار می رود تا سال ۲۰۲۰ به دومین بیماری بعد از ناراحتی قلبی و عروقی ارتقا یابد (سازمان بهداشت جهانی ۲۰۰۱).^۱

اینکه این افراد دچار این تفکرات می شوند معمولاً یکی از دلایل آن ضریب سختی (AQ) می باشد که این کار بر نگرش آنها تاثیر گذاشته است. پیک لرنینگ معتقد است که ضریب سختی توان مقابله با تغییراتی است که سبب اختلال در زندگی روزمره می شوند و حفظ سلامتی و انرژی انسان هنگامی که فرد تحت تاثیر فشار قرار می گیرد، قدرت بازگشت پذیری او را به حالت عادی پس از تجربه شکست، غلبه بر سختی ها، تغییر شیوه کار و زندگی هنگامی که روش های گذشته میسر نیست بر می گرداند.

یکی از مشاغل و تجاربی که می تواند در سلامت روان و یا بهزیستی روانشناختی افراد تاثیر گذار باشد و زندگی آن ها را تحت تاثیر قرار دهد گروه امدادگران هلال احمر هستند. امدادگران همیشه با خطرات و مشکلات جانی و روانی زیادی سروکار دارند. حضور اینان در صحنه های دلخراش اعم از تصادف، غرق شدگی، گرفتاری در کوهستان و ... می تواند در عملکرد و نحوه زندگی آنان تاثیر گذار باشد. اینکه وقتی یک امدادگر در صحنه تصادف قرار می گیرد که جان فرد یا افراد گرفتار شده را نجات دهد این امکان وجود دارد که با دیدن این صحنه در سلامت روان یا بهزیستی روانشناختی وی تاثیر گذار باشد. حتی در مواردی با تعریف کردن و بازگو کردن این حوادث به عنوان یک عامل هیجانی برای دیگران هم خود امدادگر و هم آنها می توانند تحت تاثیر قرار گیرند.

حال اینکه پیش بینی عملکرد موفقیت آمیز برای همه افراد، اعم از مدیران، درمانگران، کارمندان، امدادگران، و حتی افراد عادی اهمیت دارد. اندازه گیری این سازه می تواند کمک شایانی به جامعه در پیشبرد اهداف خود داشته باشد. به همین منظور ابزاری با عنوان ((نیمرخ ضریب سختی)) طراحی و استاندارد شد. (استولز ۱۹۸۷)

لذا اینگونه به نظر می رسد افزایش حوادث جاده ای، این ضریب سختی کار بر نگرش های آنها تاثیر گذاشته و بهزیستی روانشناختی آنها را به خطر خواهد انداخت، پس این گونه مطالعات تحقیقی در مورد

^۱ The World Health Organization